

سبد معیشت از ۵۰ میلیون گذشت

یک فعال کارگری با بیان اینکه هزینه سبد معیشت خانوار در کلان شهرها از ۵۰ میلیون تومان عبور کرده است گفت: فاصله میان دستمزد و هزینه‌های واقعی معیشت در نیمه دوم سال بیشتر شده و ادامه این وضعیت می‌تواند فشار بیشتری بر خانوارهای کارگری وارد کند؛ بنابراین شورای عالی کار باید هرچه سریع‌تر موضوع ترمیم مزد را در دستور کار قرار دهد. سیمیه گلپور در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به وضعیت معیشتی کارگران در نیمه دوم سال اظهار کرد: شاخص‌های معیشتی جامعه کارگری در شرایط دشواری قرار دارد و قدرت تاب‌آوری خانوارهای کارگری تحت تأثیر قرار گرفته است. در چنین شرایطی، تداوم برگزار نشدن جلسات شورای عالی کار برای بررسی وضعیت مزد و احتمال ترمیم دستمزد نمی‌تواند صرفاً یک موضوع اداری تلقی شود و ضرورت دارد این مسأله با جدیت بیشتری پیگیری شود.

وی افزود: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و شورای عالی کار باید نسبت به شرایط معیشتی کارگران و خانواده‌های آنان حساسیت بیشتری نشان دهند. انتظار جامعه کارگری این است که موضوع ترمیم مزد در نیمه دوم سال، با توجه به تغییرات هزینه‌های زندگی در دستور کار قرار گیرد.

گلپور با اشاره به ماده ۱۶۸ قانون کار گفت: مطابق این ماده، جلسات شورای عالی کار باید دست‌کم ماهی یک‌بار تشکیل شود و در شرایط اضطراری نیز امکان برگزاری جلسات فوق‌العاده وجود دارد. امروز شرایط اقتصادی و افزایش هزینه‌های خوراک، مسکن و سایر کالاهای اساسی، ضرورت بررسی مجدد وضعیت مزد را بیش از گذشته افزایش داده است. ماده ۲۱ قانون کار نیز صرفاً ناظر بر پایان سال نیست، بلکه در تعیین حداقل مزد، موضوع تأمین معیشت یک خانواده با بعد متوسط مورد توجه قرار گرفته است. بنابراین وقتی در طول سال هزینه‌های زندگی افزایش قابل توجهی پیدا می‌کند، نمی‌توان بدون توجه به این تغییرات، وضعیت قدرت خرید دستمزد را ثابت فرض کرد.

فاصله زیاد دستمزد با هزینه‌های زندگی

این فعال کارگری با اشاره به برآوردهای مطرح شده درباره سبد معیشت خانوار کارگری نیز گفت: طبق برخی محاسبات کارگری، هزینه سبد معیشت خانوار در کلان شهرها از ۵۰ میلیون تومان عبور کرده است، در حالی که دریافتی حداقل‌بگیران حتی با احتساب مزایای مختلف فاصله قابل توجهی با این رقم دارد.

گلپور تصریح کرد: این فاصله به معنای آن است که بخش قابل توجهی از خانوارهای کارگری ناچار شده‌اند در سبد مصرفی خود با نگرانی کنند و برخی اقدام ضروری از جمله مواد غذایی پروتئینی، لبنیات، هزینه‌های سلامت و آموزش را کاهش دهند. این وضعیت می‌تواند در بلندمدت آثار اجتماعی و اقتصادی قابل توجهی داشته باشد. دولت در ساختار سه‌جانبه‌کاری باید نقش متوازن و تسهیل‌گر داشته باشد و انتظار جامعه کارگری این است که دولت در کنار توجه به مسائل تولید و شرایط بنگاه، موضوع قدرت خرید نیروی کار را نیز به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم اقتصاد مورد توجه قرار دهد.

ترمیم مزد نباید به پایان سال موکول شود

این فعال کارگری درباره ارتباط افزایش دستمزد و تورم نیز اظهار کرد: یکی از مباحثی که همواره در موضوع دستمزد مطرح می‌شود، نگرانی از اثرگذاری افزایش مزد بر تورم است، اما باید مجموعه عوامل مؤثر بر تورم را در نظر گرفت و نمی‌توان کاهش قدرت خرید کارگران را به عنوان راهکار کنترل تورم در نظر گرفت.

گلپور افزود: در شرایطی که سهم دستمزد در هزینه تمام‌شده تولید در بسیاری از بخش‌ها محدود است، لازم است درباره میزان اثرگذاری افزایش دستمزد بر تورم، با آنگاه داده‌های دقیق و کارشناسی بحث شود. به اعتقاد من، مسئله اصلی باید ایجاد تعادل میان حفظ قدرت خرید نیروی کار، کنترل تورم و حفظ توان تولید بنگاه‌ها باشد. تداوم فاصله میان دستمزد و هزینه‌های زندگی می‌تواند پیامدهایی مانند افزایش تعداد شغلان فقیر، کاهش انگیزه نیروی کار، افت بهره‌وری و خروج نیروهای ماهر از مشاغل رسمی را به دنبال داشته باشد. گلپور با اشاره به کمبود نیروی کار در برخی صنایع گفت: امروز در برخی بخش‌ها مشکل فقط نبود شغل نیست، بلکه بخشی از نیروی کار به دلیل پایین بودن جذابیت اقتصادی برخی مشاغل، به سمت مشاغل غیررسمی، واسطه‌گری یا حتی مهاجرت سوق پیدا می‌کند. بنابراین سیاست‌های باید در ارتباط با بهره‌وری، اشتغال و حفظ سرمایه انسانی کشور دپد.

کارگر به تصمیم عملی نیاز دارد

این فعال کارگری در ادامه گفت: جامعه کارگری در شرایط فعلی بیش از هر چیز به تصمیم‌های عملی و قابل اجرا نیاز دارد. حمایت‌های معیشتی می‌تواند در کوتاه‌مدت بخشی از فشار را کاهش دهد، اما جایگزین سیاست‌مزدی پایدار و متناسب با شرایط اقتصادی نمی‌شود. انتظار ما این نیست که جلسات شورای عالی کار صرفاً برگزار شود، بلکه باید خورجی مشخصی داشته‌باشد و وضعیت قدرت خرید کارگران به صورت واقعی بررسی شود. جلسات بدون تصمیم مشخص نمی‌تواند پاسخگوی نگرانی‌های جامعه کارگری باشد.

گلپور با اشاره به مباحث مطرح شده درباره استیضاح وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز اظهار کرد: فارغ از اینکه مجلس چه تصمیمی درباره عملکرد وزیر خواهد گرفت، معیار مهم برای جامعه کارگری، نتیجه سیاست‌های حوزه کار و رفاه و میزان اثرگذاری آنها بر زندگی مردم است. امروز یکی از مهم‌ترین مطالبات جامعه کارگری، توجّه جدی به وضعیت معیشت و قدرت خرید است. او در پایان گفت: اگر قرار است موضوع ترمیم مزد نیمه دوم سال بررسی شود، بهتر است شورای عالی کار در اولین فرصت جلسه‌ای با دستور کار مشخص در این زمینه برگزار کند. هرچه تصمیم‌گیری درباره قدرت خرید نیروی کار بیشتر به تعویق بیفتد، جریان آثار کاهش قدرت خرید دشوارتر خواهد شد. بنابراین گزارش، رئیس سازمان برنامه و بودجه اخیراً درباره اصلاح دستمزد و حقوق گفت: حقوق در بودجه بررسی می‌شود و لایحه اصلاحیه بودجه برای سال جاری نخواهیم داد. پورمحمدی درباره دلایل عدم این اقدام با توجه به کسری بودجه دولت گفت: دولت اختیاراتی دارد که بر اساس آن، هزینه‌های خود را اولویت‌بندی می‌کند، بنابراین نیاز به اصلاح بودجه وجود ندارد.

محمود جامساز در گفت و گو با «آرمان ملی» مطرح کرد

واقعیت‌های دلار در تورم آشکار و پنهان

واکاوی بازارهای هیجان‌زده

جامساز در رابطه با واکنش هیجانی مردم برای خرید دلار گفت: در شرایطی که تورم معیشتی به رقم ۱۴۵ درصد رسیده است، مردم ناچارند برای جلوگیری از نابودی دارایی‌هایشان به سمت دارایی‌های امنی مانند طلا و دلار هجوم ببرند. نرخ سود سپرده‌های بانکی در برابر این حجم از تورم، عملاً هیچ ارزشی برای حفظ ارزش پول ملی ندارد و مردم را به سمت تبدیل ریال به ارزهای خارجی سوق می‌دهد.

سهم سیاست خارجی در خروج از بن‌بست

این اقتصاددان اضافه کرد: راهکار اصلی برون‌رفت از این وضعیت نه در بگیر و ببندهای ارزی، بلکه در اصلاح ریشه‌ای روابط بین‌الملل است زیرا تمامی این تلاطم‌ها و فشارهای اقتصادی، در نهایت به یک نقطه بازمی‌گردد به همین دلیل نیاز به بازنگری در سیاست خارجی است و در صورتی که دولت و حاکمیت بخواهند مسیر کشور را به سمت بهبود حرکت دهند، ناگزیر هستند رفتار خود را در عرصه سیاست خارجی با حفظ مصالح ملی تغییر دهند.

جامساز در خاتمه توضیح داد: تا زمانی که این گره سیاست خارجی باز نشود و تعامل منطقی با جهان برای رفع تحریم‌ها و بازگشت به چرخه عادی تجارت جهانی صورت نگیرد، هرگونه تزریق ارز یا سیاست‌های انقباضی، تنها مسکن‌هایی موقت است که پس از مدتی اثر خود را از دست می‌دهند و باز شاهد جهش‌های بزرگ‌تر در قیمت‌ها خواهیم بود.

صورت موقت و مقطعی با کاهش‌های اندک روبه‌رو شود، اما حتی اگر دلار به سطح پایین‌تری بازگردد، روند کلی آن سینوسی رو به بالاست حتی در صورت کاهش قیمت مجدد باید منتظر بالا رفتن از سطح قبلی آن بود ما امروز با تئوری ماو جی‌مینگ که خاصیت جهش و پرید ایجاد کرده و بازگشت ناپذیر است.

واقعیت‌های تورم

جامساز تأکید کرد: مردم شاید اصطلاحات تخصصی مثل کاهش رشد اقتصادی را به سادگی درک نکنند، اما کوچک شدن سفره‌ها و کاهش قدرت خرید را با تمام وجود لمس می‌کنند. تا زمانی که سیاست‌های پولی اصلاح نشود و انضباط مالی به بودجه بازنگردد، نمی‌توان انتظار داشت که این مسئله اقتصادی متوقف شود. وی با انتقاد از پنهان‌کاری در ارائه برخی شاخص‌های اقتصادی عنوان کرد و گفت: تا زمانی که رویکرد کلان سیاست خارجی تغییر نکند، هیچ راهکار مقطعی نمی‌تواند مرمی بر دردهای معیشتی مردم باشد.

تأثیر صد درصدی دلار در اقتصاد

جامساز با اشاره به اینکه بسیاری از شاخص‌های اقتصادی کشور بنابه دلایلی سانسور می‌شوند، گفت: دولت شاید بتواند برخی آمارها را کتمان کند، اما قیمت دلار حقیقتی است که نمی‌توان آن را پنهان کرد. دلار، نرخ روز اقتصاد است و مردم دقیقاً وضعیت زندگی خود را با آن تنظیم می‌کنند؛ چرا که دلار، دماسنج واقعی اقتصاد است و همه جامعه، از کسبه تا کارگران، به‌طور لحظه‌ای آن را رصد می‌کنند.

آرمان ملی – صد بقیه بهزاد پور: افزایش نرخ دلار در روزهای اخیر در حالی ادامه دارد که اتفاق خاصی که باعث افزایش مستمر در کشور شود، صورت نگرفته است، اما با این حال بازار ارز همچنان تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی و سیاسی، مسیر صعودی خود را ادامه می‌دهد که البته به گفته کارشناسان نمی‌توان آن را فقط به تحولات کوتاه‌مدت و مقطعی نسبت داد.

کهنگی مزمن تأثیر دلار در اقتصاد

به گزارش «آرمان ملی»، کارشناسان معتقدند بخش مهمی از نوسانات بازار ارز به شرایط حاکم بر روابط خارجی کشور بازمی‌گردد و تا زمانی که در سیاست خارجی و مناسبات بین‌المللی تغییر مؤثری ایجاد نشود، فشار بر بازار ارز نیز ادامه خواهد داشت. تحریم‌ها و محدودیت‌های ناشی از آن نیز اگرچه در مقاطع مختلف شدت و ضعف داشته‌اند، اما طی سال‌های گذشته به یکی از عوامل پایدار اثرگذار بر اقتصاد ایران تبدیل شده‌اند. از سوی دیگر، تداوم کاهش ارزش پول ملی و افزایش ناطلمیانی اقتصادی، رفتار مردم در بازار را نیز تغییر داده است. در شرایطی که چشم‌انداز حفظ ارزش دارایی‌ها برای خانوارها با ابهام همراه است، بخشی از جامعه برای جلوگیری از کاهش بیشتر قدرت خرید خود به سمت دارایی‌هایی مانند دلار و طلا حرکت می‌کند؛ موضوعی که خود می‌تواند به افزایش تقاضای احتیاطی و تشدید هیجان در بازار ارز منجر شود. به این ترتیب، تداوم رشد نرخ دلار را باید حاصل برهم‌کنش عوامل سیاسی، اقتصادی و انتظارات تورمی دانست که بدون اصلاح ریشه‌ای، می‌توانند نوسانات بازار ارز را همچنان پایدار نگه دارند.

محمود جامساز، اقتصاددان، در تحلیل ریشه‌های اقتصادی وضعیت موجود به «آرمان ملی»، گفت: فشارهای ارزی فعلی بیش از آنکه متأثر از تحریم‌های جدید باشد، نتیجه سیاست‌های پولی بانک مرکزی، چاپ پول بی‌پشتوانه و انتظارات تورمی است که در یک دور باطل گرفتار شده‌اند. او با اشاره به اینکه سال‌هاست تحریم‌ها گریبانگیر ایران شده است، گفت: ما سال‌هاست که با تحریم‌های سخت‌گیرانه، از زمان کارتر تا دوران فشار حداکثری را رها می‌کنیم، روبرو بوده‌ایم. اقتصاد ایران در این سال‌ها با توسل به روش‌های دور زدن تحریم‌ها و با وجود فشارهای مالی سنگین، به سختی اداره می‌شد. اما مشکل اصلی از جایی آغاز شد که درآمدهای ارزی و ریالی دولت با مخارج جاری و بودجه‌ها همخوانی نداشت و این کسری‌ها با چاپ اسکناس جبران می‌شد.

جهش نقدینگی در یک سال

وی با اشاره به آمار نگران‌کننده حجم نقدینگی، ادامه داد: متأسفانه شاهد رشد انفجارگونه نقدینگی هستیم. به طوری که از پایان سال ۱۴۰۳ تا سال ۱۴۰۴، حدود ۵۴۰۰ میلیارد تومان به حجم نقدینگی افزوده شده و مجموع آن به ۵/۱۵ هزار میلیارد تومان رسیده است. وقتی دولت با برای تأمین مخارج خود مرتباً پول چاپ می‌کند، پایه پولی بالا رفته و حجم نقدینگی رشد می‌کند و نتیجه قطعی آن تورم است، چرا که نقدینگی بسمت تولید هدایت نمی‌شود. جامساز ادامه داد: این وضعیت یک دور باطل ایجاد کرده است؛ تورم باعث کاهش ارزش پول ملی و افزایش قیمت دلار می‌شود. از سوی دیگر، دلارگران تر، هزینه‌های واردات را افزایش داده و این تورم فشار هزینه دوباره قیمت‌ها را بالا می‌برد. او یادآور شد: در چند روز اخیر که شاهد جهش قیمت دلار بودیم، تحریم جدیدی اضافه نشده بود، بلکه این انتظارات تورمی و سیاست‌های مالی دولت بود که بازار را به واکنش واداشت.

احتمال کاهش قیمت دلار

وی درباره احتمال ریزش قیمت ارز توضیح داد: قیمت ارز ممکن است به

معماری انرژی در عصر هوش مصنوعی

حمید خدّری**دکترای مدیریت صنعتی**

پردازش هر پرسش در مدل‌های پیشرفته هوش مصنوعی که در مدل‌های اولیه تا ۲۰۹ وات ساعت بود به حدود ۰.۳۴ وات ساعت کاهش یافته است. این عدد هنوز بالاتر از جست‌وجوی گوگل که ۰.۳ وات ساعت است می‌باشد. وقتی این تفاوت کوچک در میلیارد‌ها درخواست روزانه ضرب شود، تقاضای جهانی برق را متحول می‌کند.

برآورد آژانس بین‌المللی انرژی گواهی می‌دهد که مصرف برق مرکز داده جهان تا پایان سال ۲۰۲۶ از مرز ۱۰۰۰ تراوات ساعت خواهد گذشت. این میزان مصرف، مقداری فراتر از کل مصرف سالانه کشوری چون ژاپن می‌باشد.

تصور کنید اگر این گردباد نامرئی به کشوری برسد که شبکه برق آن در اوج مصرف تابستان با کسری عملیاتی ۱۸ گیگاواتی و شبکه‌گاز آن در سرمای زمستان با ناترازی گسترده مواجه هست، ابعاد بحران چندوجهی خواهد شد. این داستان واقعیت پیش روی ایران و تب فراگیر توسعه فناوری‌های نوین است.

ایران به رغم دارا بودن منابع عظیم نفت و گاز، به دلیل سال‌ها تثبیت قیمت‌گذاری یارانه‌ای، شدت مصرف سرسام‌آور انرژی و عدم مدیریت مناسب تقاضا با ناترازی سیستمی در انرژی مواجه است. در چنین بستری، توسعه زیرساخت‌های هوش مصنوعی صرفاً یک تحول فناورانه نیست، بلکه یک معادله پیچیده انرژی – سیاسی به شمار می‌رود.

هرچند امروز مجموع دایماند واگذار شده به کل خوشه‌های مرکز داده فعال کشور به‌سختی به مرز پنجاه مگاوات می‌رسد، اما در صورت تحقق هدف‌گذاری ظرفیت ۱۰۰۰ مگاواتی در برنامه هفتم توسعه، فشار قابل توجهی بر شبکه سراسری تحمیل خواهد کرد.

با این همه، تهدید ناترازی چنانچه با نگرش سیستمی و هوشمندانه مدیریت شود، بستری استثنایی برای خلق مزیت رقابتی است. برخورداری از بیش از هزاران دانش‌آموخته مهندسی کامپیوتر و ریاضیات، سابقه درخشان در المپیاد‌های جهانی در کنار دسترسی به سوخت‌گاز طبیعی، مزیتی کم‌نظیر می‌آفریند.

اگر کشور بتواند تنها یک درصد از بازار پردازش خاورمیانه و شمال آفریقا را جذب کند، معادل دو تا سه گیگاوات تقاضای دائمی و بدون وقفه ایجاد خواهد شد. بر خلاف صنایع سنتی که امکان مدیریت مصرف،

کارآمدی این الگودر مقیاس صنعتی با تجارب موفق جهانی به اثبات رسیده است.

برای نمونه، دیتاسنتر سبز دانشگاه سیراکیوز آمریکا با استفاده از همین فناوری، ضمن کاهش ۵۰ درصدی مصرف انرژی، ضریب اثر بخشی مصرف برق (PUE)؛ شاخصی که هرچه به عدد ۱ نزدیک‌تر باشد نشان‌دهنده هدررفت کمتر انرژی برای خنک‌کاری و زیرساخت است را به ۱.۰۲ رسانده است. در سطحی کلان‌تر، مجتمع ۶۰ مگاواتی INNIO در ایرلند با ارتقای سیستم خود، مدل استقلال از شبکه سراسری را عملاً پیاده‌سازی کرده است. این الگو در گزارش‌های رسمی این کمپانی و انجمن تولید هم‌زمان برق و حرارت اروپا به عنوان شاخص انرژی برای پردیس‌های داده در دو بلین معرفی شده است.

تحقق این گونه راهبردهای نوین در کشور مشروط به پیاده‌سازی یک آمایش سرزمینی دوگانه و باطراحی زیرساخت‌های ارتباطی است. در این الگو، فلات مرکزی با تکیه بر پهنه‌های خورشیدی و سامانه‌های ذخیره‌ساز، میزبان بارهای متناسب پردازشی و آموزش مدل‌های هوش مصنوعی می‌شود. رویکردی مشابه پروژه ۵۵۵ مگاواتی شرکت سوویچ در نوادا که استقلال کامل از شبکه سراسری را رقم زده است.

در سوی دیگر، نوار ساحلی جنوب و سواحل مکران به دلیل دسترسی هم‌زمان به شبکه‌گاز، آب دریا برای خنک‌کاری طبیعی و نزدیکی به کابل‌های فیبر نوری بین‌المللی در بستر دریای عمان، بهترین بستر برای احداث مگا دیتاسنترهای پردازش سنگین و مبادلات ترافیک به شمار می‌روند.

برای هدایت سرمایه‌ها به این دو کانون راهبردی، نقطه آغاز سیاست‌گذاری ملی باید توقف اعطای برق یارانه‌ای به تأسیسات بزرگ داده باشد. این تصمیم، بازیگران این صنعت را به سمت احداث نیروگاه‌های خودتأمین، قراردادهای خرید دو جانبه و بهره‌گیری از فناوری‌های بازیافت حرارت سوق خواهد داد.

ایران می‌تواند با بهره‌گیری از مزیت رقابتی ذخایر گازی، منابع انسانی متخصص و موقعیت جغرافیایی استراتژیک، نه فقط مصرف‌کننده هوش مصنوعی، بلکه تأمین‌کننده توان پردازشی برای منطقه باشد. این ظرفیت زمانی به فرصت اقتصادی برای کشور تبدیل می‌شود که سیاست‌گذاری انرژی، تنظیم‌گری دیجیتال و آمایش سرزمینی هم‌زمان و هماهنگ اجرا شوند. امواج سنگین سهم خواهی دیجیتال در راه است و پرسش این است که می‌خواهیم در ساحل بمانیم یا روی امواج سوار شویم.